

Agerdyrkningsberetning.

(Fra Midten af Mai.)

De Efterretninger, vi denne Gang kunne bringe vore Læsere fra de forskjellige Dele af Landet ere meget tilfredsstillende. Den Frygt, man i Efteraaret nærede for Fodermangel, har lykkeligtviis viist sig ugrundet, og Dvæget er i det Hele ret godt bragt gennem Vinteren, ligesom Udfigterne for Fremtiden hidtil ere meget lovende. Veiret har i høi Grad begunstiget Landmanden, idet Vinteren var mild og Foraaret indfandt sig tidlig og i høi Grad bidrog til Foraarsarbeidernes Fremme; den stærke Nattefrost, der fandt Sted gennem hele April, og som under andre Omstændigheder vilde have ubøvet en meget skadelig Indflydelse paa Vintersæden, hæmmede vel Vegetationen noget, men uden at medføre væsentlige Ulemper, da Jorden var saa særdeles tør paa Grund af den regnløse Periode fra Begyndelsen af Marts til Slutningen af April.

Dvægets Sundhedstilstand er overalt tilfredsstillende, Kælvningen er gaaet heldig og der har, som det synes, funden mindre Kastning Sted end i almindelige Aar. Ogsaa i Skæferierne er Ræmningen gaaet godt. Hos Hestene hører man endeel Klager over Kolik og Dværke, men uden at disse dog have antaget en ondartet Character.

Vintersæden staaer overalt i Landet ganske ualmindelig lovende, hvilket gjelder baade Rug, Hvede og Raps, og i de frugtbare Egne næres kun Frygt for at Rug og Hvede for tidlig skulle gaae i Leie, da man allerede efter de saa Tor-

denbygger, der ere faldne mod Midten af Maaneden, seer Rugen lægge sig paa forskjellige Steder.

Jordens Foraarsbehandling har iaar været overordentligt begunstiget af Veiret, og Jorden har været saa beqvem som nogenfinde. Allerede fra Midten af Marts var man istand til at behandle den vinterlagde Jord med den svenske Harve og Scarificatoren, der mere og mere erstatte Ploven ved Foraarsbehandlingen; Blandsæd, Vrter, Havre, ja endog Chevalierbyg saae des paa enkelte Steder inden Udgangen af Marts; dog dette var kun undtagelsesviis, men mod Midten af April vare Vrter og Havre ialmindelighed saaet paa Derne, og det er os bekjendt, at en enkelt stor Gaard i det sydlige Sjælland var færdig med Tilsaeningen den 22de April. Indtil den Tid havde vi ikke haft Regn siden Begyndelsen af Marts; Jorden var derfor meget tør og kun den Sæd, der var kommen temmelig dybt i Jorden, kom til at spire; imidlertid var Nattefrosten stærk, trods det smukke Veir om Dagen, og der var stor Forskjel paa Dag- og Nattemperaturen, da Thermometret viste indtil 16° Varme om Dagen og 4° Kulde om Natten. Det kunde derfor ikke undgaaes, at de fremkomne Spirer gulnede paa mange Steder, ligesom paa lettere høitliggende Jorder de stærke Storme, der paa den Tid herskede, drev Mulden bort fra Sædkornet, saaledes at Spiren blottes, og det isaaede Kloverfrø paa mange Steder blæstes bort. Den milde og vedholdende Regn, der begyndte den 27de April, viste imidlertid en overordentlig Indflydelse paa Vegetationen, og de Korn, der endnu ikke vare komne op, udviklede sig raast og naaede snart de tidligere spirede. Mange opsatte imidlertid Saaeningen, — af Frygt for Nattefulden, og ledet af den gamle Erfaring, at man om Foraaret oftest feiler ved at paaafnynde Saaeningen for meget, — indtil efter Regnen; en heftig Regn, der indtraf næsten overalt i Landet den 5te og 6te Mai og det derpaa følgende Tørveir bidrog meget til at binde de stærkere Jorder, saa at Sæden, der ikke var spiret, havde Bamselighed med at bryde igjennem. Endnu kan man dog ikke sige noget Bestemt, om den tidlig eller sildig-

faaede Waarsæd vil falde bedst ud, da Alt er kommen jævnt og kraftigt op. Gen Ting kan man imidlertid temmelig sikkert forudsige, og det er, at paa mange af de tidligfaaede Marker ville Dviffer og Ugerfaal komme til at indtage en stor Plads; hvor nemlig Vintersæd eller Grter mislykkedes ifjor, tog Dvigræs stærk Overhaand; det heldige Foraar frembød god Leilighed til at faae det bort, da Jorden var saa tør, at det med nogenlunde Omhyggelighed let ved Harven kunde bringes frem og staffles bort. Hvor man har forsømt det af Ivrigheid for at faae Sæden i Jorden vil Straffen neppe udeblive.

Kløveren har iaar fortræffelig gjennemgaaet Vinteren, og hvor den staaer tynd hidrører det vistnok fra, at Froet ifjor faaedes seent og i en vedholdende Tørke, hvorved meget hindredes i at spire. Selv de kjelnere Græsarter, som det italienske Raigræs, have godt overstaaet Vinteren. Græsset ialmindelighed blev noget trykket ved Kulden i April, men Regnveiret bragte det til frodig Udvikling. Andet og tredie Mars Græsmarker ere derfor nu ret lovende. Hvor ikke Fodertrang nødte dertil, har man ialmindelighed først sat Dvæget ud imellem den 15de og 20de Mai.

Engene, navnlig de høitliggende, ere hidtil ikke meget lovende, da Kulden har trykket Vegetationen meget.

Udbyttet af Meierierne har ialmindelighed været langt ringere end i sædvanlige Aar, da man paa Grund af de høie Kornpriser har sparet paa Kjernen og tærstet Sæden renere end sædvanlig, og forrige Mars Høavl kun var ringe. Dvæget har derfor paa mange Steder kun havt en tarvelig Forpleining, da det kun har faaet lidet Kraftfoder og ikke engang rigelig Halm; Dvæget har derfor kun givet et ringe Udbytte, hvorfor Smørpriserne overalt have været meget høie, og det er kommet paa Græs i en simpel Foderstand. Mange Landmænd have dog ikke af de høie Kornpriser ladet sig afskrække fra at opfodre endeel til Dvæget. Heldigst har det været, hvor man har lagt Bind paa Roer, Kaal o. desl., men hvor dette ikke har været Tilfældet, har man søgt at anvende andre Foderforter som Klid,

men navnlig Oliefager, hvormed der iaar paa mange Steder ere anstillede Forsøg, og enkelte Steder ere forholdsviis store Ouantiteter anvendte. Saavidt vi have bragt i Erfaring, er det ialmindelighed faldet ud til Bedkommendes Tilfredshed; navnlig har det været Tilfældet, hvor man har været istand til at anvende Oliefager i Forbindelse med Roer. I hvert Tilfælde tør man antage, at de Landmænd, der bringe en velsodret Besætning paa Græs, foruden det større Udbytte, de have havt i Vinter, i en ganske anden Grad tør gjøre sig Haab om et godt Sommerudbytte af deres Meieri, end hvor Dvæget skal benytte den bedste Græstid til igjen at komme til Hulb efter en knap Vinterfodring.

Da Studedefningen i Jylland næsten overalt skeer ved Korn, har den ikke iaar fundet Sted i det Omfang, som i flere tidligere Aar. Grev Frys jun. har iaar foretaget et storartet Forsøg med Studedefning paa Gaarden Jernit, en Afbyggergaard af Frysensborg, hvor 80 Stkr. store Stude ere fedede stærkt, og solgte til en Slagter i Kjøbenhavn for en høi Pris. Foruden noget Korn, meest i Begyndelsen, have disse Stude fortæret omtrent 2000 Ldr. Turnips og endeel Rapsfager. Paa Durupgaard paa Falster ere 200 Bede fedede næsten udelukkende med Kaalraber og Græhalm; foruden at en stor Mængde Roer ere anvendte til Køerne og navnlig til Svinefedning i kogt Tilstand med stor Fordeel.

Da Gjødningsmængden paa Grund af den ringere Fodermængde iaar overalt er mindre end sædvanlig, er der gjort en temmelig betydelig Anvendelse af kunstige Gjødningsarter, og navnlig forsøges den sure phosphorsure Kalk iaar paa mange Steder. Dog ere vi ikke visse paa, om det er Regel eller Undtagelse, at man søger at erstatte den manglende Staldgjødning ved kunstige Gjødningsarter; vi ere næsten meest tilbøielige til at troe det Sidste, og hvis det er Tilfældet, vil dette knappe Foderaar gjøre sine Virkninger gjældende gennem et længere Tidsrum. Det var at ønske, at de Landmænd, der anstille sammenlignende Forsøg over de kunstige Gjødningsarter, og komme

til bestemte Resultater, vilde offentliggjøre disse, og navnlig gjelder det om et saa nyt Gjødningsstof som suur phosphorsuur Kalk, om hvis rette Brug man endnu langtfra ikke er paa det Rene.

I een Henseende tør vi imidlertid haabe, at det heldige Veir fra Octbr. til Mai vil have en varigere Indflydelse, idet Opbrydning af raa Jorder, Mergling, Jordfjorsel og andre Grundforbedringer vel aldrig tidligere have fundet Sted i det Omfang som i denne Vinter, da Arbejderne i Marken kun for en kort Tid have været afbrudte ved Sne og Kulde, og det tørre Efteraar og Foraar i høi Grad have begunstiget den Slags Arbeider.

Interessen for Underdrainingen er i stadig Tiltagen over hele Landet. Et ikke ringe Antal Landmænd baade paa Nerne og i Jylland have i dette Foraar begyndt at neblægge Rør, og de større Godseiere, som tidligere begyndte, have iaar fortsat Arbeidet, saa at paa enkelte Gaarde ere allerede et Par Hundrede Edr. Land underdraineede.

Beretningerne fra Landets forskjellige Egne ere temmelig overensstemmende.

I det nordlige Sjælland var Græs-, Vikke- og Havre-saaeningen ialmindelighed tilendbragt midt i April; det toradebe Byg og Kartoflerne vare bragte i Jorden inden første Mai; den tidligerejaaede Baarsæd leed endeel af Rattefulden og man er ikke uden Frygt for, at den vil blive tvegrødet. De haardsføre blakkede Græs toge vel ikke synderlig Skade af Frostene, men ere blerne meget hjemsogte af Jordloppe. Kløveren har ialmindelighed godt overstaaet Vinteren; dog fremhæves, at af den tidligmodne schlesiske Rødkløver er som sædvanlig meget udgaaet, hvorimod den sildigere Sort tegner godt. Det anføres saaledes, at paa en Gaard i Hornsherred, hvor den bedre Halvdeel af Marken iffor besaaedes med den tidligmodne schlesiske Kløver, medens den langt flettere Deel blev besaaet med sildigmodent Provstisfrø, stod det første meget tyndt, medens af det sidste neppe een Plante var gaaet ud, saaledes at dette fortrinnsviis synes at fortjene Landmændenes Opmærksomhed.

Blandt Hestene har herfstet megen Kolik, som enkelte Steder ikke har været uden Fare, da den let gif over til Betændelse og medførte hurtig Død. Grunden til de hyppige Koliktillfælde er man ialmindelighed tilbøielig til at tilskrive Hvedehalmens Anvendelse til Skjærefoder; dog bemærker en Landmand, at i hans Besætning var der lige mange Sygdomstilsfælde, hvad enten der anvendtes Hvede-, Rug- eller Havrehalm.

I det mellemste og sydlige Sjælland gives flere Egne, hvor man ifjor leed meget af Oldenborrelarver, og hvor Klo-vermarkerne i Efteraaret bleve angrebne deraf og maatte omfaaes; iaar have de ogsaa viist sig i overordentlig Mængde, saaledes at man nærer stor Frygt for, at endeel af Afgrøden ogsaa iaar bliver angreben deraf. Endnu er imidlertid Alt meget lovende.

Nogle Landmænd i Næstvedegnen have iaar gjort Forsøg med at nedpløje Urterne til 4-5 Tommers Dybde, og det synes som om disse ere komne lettere op, end hvor de kun ere nedharvede med den svenske Harve, men de have ligget længere Tid i Jorden.

Da vi ikke andet Sted faae Leilighed til at berøre det, ville vi dog ikke her undlade at omtale, at paa Gundersløvholm afholdtes den 21de Marts Auction over Tillægskalve, Narstyre og Tillægsgribe af engelsk Race. Den gav et godt Resultat og viste, at Landmændene ogsaa, hvad Dvæget angaaer, begynde at sætte Priis paa Stamtavler. 24 Dviefalve, hvoraf kun 3 vare fødte i Februar, de øvrige i Marts, betaltes med en Gjennemsnitspriis af 6 Rdlr. 1 Mk., og deraf en otte Dage gammel Kalv, hvis Stamtavle kunde paavises indtil 4de Generation, med 10 Rdlr.; 13 Tyrefalve af samme Alder betaltes med 8 Rdlr. 1 Mk., og 7 Narstyre med 32 Rdlr. Stk. i Gjennemsnit; den ene af Narstyrene gif i 48 Rdlr. Vi ansee dette som et glædeligt Beviis paa den Interessse, der er fremstaaet hos Landmændene for at skaffe sig gode Tillægshyr, og det synes tillige at vidne om, at Betydningen af de guénoniske Mærker vinder almindeligere Anerkjendelse.

Paa Samsø er Vintersæden mere end almindelig god, og Bygget, der saædes i den sidste Halvdeel af April, er kommen meget godt op, medens Havren, der saædes tidligere, først er kommen op efter Rugen, og vil blive noget tvægrødet. Enkelte Steder, hvor man af Jordens beqvemme Tilstand lod sig forlede til at saae Byg i Marts eller først i April, har dette lidt kjendeligt af Kulden. — Blandt de spæde Kalve har iaar ligesom ifjor hersket en temmelig stærk Dødelighed.

Fra Lolland, Falster og Møen lyde Beretningerne i alle Henseender meget gunstige, og navnlig roses Hveden som ualmindelig frodig. En Landmand paa Lolland bemærker, at det iaar viser sig, at man ofte feiler ved at saae Hveden for tykt, idet den Hvede, som i afvigte Efteraar stod tæt, nu er noget spids og ofte lidt guulladen, hvorimod den tyndtsaæde, men naturligviis forøvrigt kraftige Hvede nu har en mørk blaa-grøn Farve og breder sig med kraftige Sideskud og brede Blade. Ogsaa overbevises man iaar paa en ivinefaldende Maade om den skadelige Indflydelse af de mange Piletræer, som findes omkring Bøndermarkerne paa disse Øer, da Vintersæden ialmindelighed i indtil 12-20 Alens Afstand fra disse Træer er guulladen og svag, medens den paa den øvrige Mark er kraftig og stærk. Det er især den saakaldte Graapiil (canabist Poppel), som udmagrer Jorden saa stærk, idet dens lange og i Overfladen løbende Rødder berøver Jorden al dens Kraft. For mange Bønder i Lollands Nørre- og Sønderherred er dette Træ imidlertid næsten uundværligt, da Brændet er meget dyrt og intet Tørveffær findes; de ere derfor næsten alene henviste til af de gamle Gjerder at tage deres hele Forbrug af Brændsel. Men denne Pileplantning overdrives dog paa mange Steder, da endee Bønder endog sælge Gjerdebrænde og Hegning, og der er ingen Spørgsmaal om, at naar man først ret lærer at vurdere den Skade, som Poppelen foraarsager Kornafgrøderne, vil Plantningen indskrænkes endee.

Huusdyrenes Foderstand ialmindelighed kan vel ikke kaldes god, men er dog langt bedre end man tidligere havde funnet

haabe, og da man ialmindelighed ingenlunde har styndt sig med at bringe Dvæget paa Græs, viser det ogsaa, at ingen Fodertrang har fundet Sted.

Beretningerne fra Fyen, Taasinge og Langeland ere i enhver Henseende gunstige, men frembyde intet Særegent. Det patriotiske Selskab har gjort et ikke ubetydeligt Indkjøb af italiensk Raigræsfrø til Fordeling imellem de fyenske Landmænd. Den store engelske Kokaal er særdeles søgt. Jordblopperne have imidlertid været flemme imod de unge Planter. Paa Taasinge har Dyrfningen af Roer begyndt at vække Opmærksomhed, og mange Bønder have iaar begyndt dermed.

I Bønslyst er Vintersæden særdeles lovende, saa at sigte paa alle Slags Jorder og med al Slags Behandling, og hvor man ikke har ilet altfor meget med Saaningen staaer ogsaa Havren meget godt; den tidligsaaede Havre er derimod kommen tynd op og er fuld af Ukrudt. Med Bygsæden begyndte man først i denne Maaned og er mange Steder ikke færdig endnu, da det nordlige Klima der gjør sin Indflydelse stærkere gjældende end paa Derne.

I det vestlige Jylland ere Forholdene ikke forskjellige fra hvad der ialmindelighed er anført; da man imidlertid paa Grund af Climetet er senere paa Færde, kan man endnu ikke tale syn-derlig om Vaarsæden, der paa de fleste Steder endnu ikke er kommen op; i Thy er saaledes Saaningen først ret begyndt i denne Maaned. Huusdyrenes Foderstand synes i denne Egn at have været tilfredsstillende, maastee med Undtagelse af den sydlige Deel af Ringkjøbing Amt, hvor Høsten faldt ringe ud. Studesedningen til det engelske Marked synes i Kiimfjordegnene at have fundet Sted i større Omfang, end man efter de høie Sædepriser skulde vente; men Salget af de hidtil assendte Stude har ikke bragt det Udbytte, man havde haabet. Man klager over, at Fragten med Dampskibet „Jylland“ er for høj, idet den altid er idetmindste eet Pund Sterling højere end med de engelske Dampskibe fra Hjerting. Dvæghandelen paa Slesvig

har i dette Foraar gaaet godt; mindre fordeeltig skal Handelen med Heste og Sviin have været.

I det østlige Sjælland, navnlig i den nordlige Deel, har Fodermængden hos mange Bønder været meget ringe, og Dvæget er meget tidlig sluppet ud; dog er dets Foderstand bedre end man skulde vente; i Egnen syd for Aarhus, hvor Høsten faldt langt bedre ud, er Foderstanden taalelig; dog var Hø høsten for ringe og Sædpriserne for høje til at opmuntre til stærk Fodning. Vintersæden staaer med Undtagelse af kolde, slet udgravede Jorder godt; om Vaarsæden kan man endnu Intet sige; man antager, at Mange have saet for tidlig. Paa Grevskabet Frysensborgs Hovedgaarde fortsættes Drainingen med Kraft; i det nordlige Distrikt er 3-400 Tdr. Land fuldstændig draineede, og med indtil nogle og firrhundstyve Mand fortsættes stadig Arbeidet. Ogsaa i det sydlige Distrikt paa Boller og Christiansminde drives Drainingen med Iver, og Exemplet er efterlignet af flere omkringboende Godseiere.

I Nord- og Mellemslesvig er Vintersæden, navnlig Raps og Hvede, særdeles lovende, ligesom ogsaa Vaarsæden er kommen godt i Jorden og tildeels godt op. Foderet har ialmindelighed været tilstrækkeligt, og Dvæget er i god Foder- og Sundhedstilstand. Baade for Draining og Dyrkning af Runkelroer og Turnips begynder Interessens at vækkes, navnlig den første. Man klager over, at Mangelen paa Arbeidskraft Nar for Nar bliver mere følelig; dette hidrører vel tildeels fra Agerdyrkningens Fremstridt, dog klages ogsaa over, at Udvandringen til Amerika og Australien tiltager i en foruroligende Grad.

Fra en Gaard i det nordligste Slesvig fremhæves, at Parrethgen (den saakaldte Franzosenkrankheit), som tidligere ikke kjendtes der, i de senere Aar har begyndt at vise sig. Vor Correspondent advarer imod at holde for saa Tyre, og navnlig imod kun at holde een Tyr for en større Landsby, og benytte den flere Aar i Rab. Narsagerne til Sygdommen ere endnu meget gaadefulde, og det vilde være overmaade ønskeligt, om nogle dygtige Veterinairer vilde gjøre den til Gjenstand for en omfattende Undersøgelse.

En Beretning, vi have modtaget fra det sydlige Skaane, stemmer i det Væsentligste med hvad vi have anført om vore egne Forhold. Vintersæden staaer ogsaa der overmaade godt, kun den Rug, der er saet i Augustmaaned, er paa de fleste Steder mindre lovende.